

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

12. november 2015*

»Præjudiciel forelæggelse — tilnærmelse af lovgivningerne — immaterialrettigheder — ophavsret og beslægtede rettigheder — direktiv 2001/29/EF — eneret til reproduktion — undtagelser og indskrænkninger — artikel 5, stk. 2, litra a) og b) — undtagelsen om reprografi — undtagelsen om privatkopiering — krav om ensartet anvendelse af undtagelserne — begrebet »rimelig kompensation« — opkrævning af vederlag i form af en rimelig kompensation for brug af multifunktionsprintere — forholdsmæssigt vederlag — fast vederlag — kumulation af faste og forholdsmæssige vederlag — beregningsmetode — modtagere af den rimelige kompensation — ophavsmænd og forlæggere — trykte noder«

I sag C-572/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Cour d'appel de Bruxelles (appelretten i Bruxelles, Belgien) ved afgørelse af 23. oktober 2013, indgået til Domstolen den 8. november 2013, i sagen:

Hewlett-Packard Belgium SPRL

mod

Reprobel SCRL,

procesdeltagere:

Epson Europe BV,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden for Tredje Afdeling, L. Bay Larsen, som fungerende formand for Fjerde Afdeling, og dommerne J. Malenovský (refererende dommer), M. Safjan, A. Prechal og K. Jürimäe

generaladvokat: P. Cruz Villalón

justitssekretær: fuldmægtig V. Tourrès,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 29. januar 2015,

* Processprog: fransk.

efter at der er afgivet indlæg af:

- Hewlett-Packard Belgium SPRL ved avocat T. van Innis
- Reprobel SCRL ved avocats A. Berenboom, J.-F. Puyraimond, P. Callens, D. De Marez og T. Baumé
- Epson Europe BV ved avocats B. Van Asbroeck, E. Cottenie og J. Debussche
- den belgiske regering ved J.-C. Halleux og T. Materne, som befuldmægtigede, bistået af avocat F. de Visscher
- den tjekkiske regering ved M. Smolek, som befuldmægtiget
- Irland ved E. Creedon og E. McPhillips samt ved A. Joyce, som befuldmægtigede, bistået af J. Bridgman, BL
- den østrigske regering ved C. Pesendorfer, som befuldmægtiget
- den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget
- den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes og T. Rendas, som befuldmægtigede
- den finske regering ved H. Leppo, som befuldmægtiget
- Europa-Kommissionen ved J. Hottiaux og J. Samnadda, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 11. juni 2015, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 5, stk. 2, litra a) og b), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (EFT L 167, s. 10).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag mellem Hewlett-Packard Belgium SPRL (herefter »Hewlett-Packard«) og Reprobel SCRL (herefter »Reprobel«) vedrørende de beløb, som denne sidstnævnte har opkrævet af Hewlett-Packard, svarende til den rimelige compensation, der skal betales i henhold til undtagelserne til retten til reproduktion.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 31., 32., 35. og 37. betragtning til direktiv 2001/29 har følgende ordlyd:
  - »(31) Det er nødvendigt at bevare en rimelig balance med hensyn til rettigheder og interesser mellem de forskellige kategorier af rettighedshavere og mellem de forskellige kategorier af rettighedshavere og brugere af beskyttede frembringelser. De i medlemsstaterne gældende undtagelser og indskrænkninger til rettighederne må nyvurderes på baggrund af den nye elektroniske udvikling. Eksisterende forskelle hvad angår undtagelser og indskrænkninger med

hensyn til visse handlinger, der er underlagt restriktioner, har direkte negative følger for det indre marked for ophavsret og beslægtede rettigheder. Disse forskelle kan meget vel blive endnu mere udtalte i takt med videreudviklingen af den grænseoverskridende udnyttelse af værker og grænseoverskridende aktiviteter. For at sikre, at det indre marked fungerer tilfredsstillende, bør definitionen af sådanne undtagelser og indskrænkninger i en vis grad harmoniseres. Harmoniseringsgraden bør baseres på deres følger for det indre markeds funktion.

- (32) Direktivet indeholder en udtømmende opregning af undtagelser og indskrænkninger til reproduktionsretten og retten til overføring til almenheden. Nogle undtagelser og indskrænkninger finder i givet fald kun anvendelse på retten til reproduktion. Listen tager behørigt hensyn til medlemsstaternes forskellige retlige traditioner, samtidig med at den tilsigter at sikre det indre markeds funktion. Det er ønskeligt, at medlemsstaterne anvender disse undtagelser og indskrænkninger på ensartet vis, hvilket vil blive vurderet i forbindelse med den fremtidige gennemgang af gennemførelseslovgivningen.

[...]

- (35) I visse undtagelsestilfælde bør rettighedshavere have en rimelig kompensation for anvendelsen af deres beskyttede værker eller andre beskyttede frembringelser. Når det fastsættes, hvilken form en sådan rimelig kompensation skal have, hvilke nærmere bestemmelser der skal gælde for den, og hvilket omfang den eventuelt skal have, bør der tages hensyn til de særlige omstændigheder i hvert enkelt tilfælde. I forbindelse med vurderingen af disse omstændigheder kan det være relevant som kriterium at lægge til grund, om rettighedshaverne eventuelt har lidt skade som følge af den pågældende handling. I visse sager, hvor rettighedshaverne allerede har modtaget en anden form for betaling, f.eks. som del af en licensafgift, bør der ikke forfalde specifik eller særskilt betaling. Ved fastsættelsen af størrelsen af den rimelige kompensation bør der tages hensyn til, i hvor stor udstrækning der anvendes tekniske beskyttelsesforanstaltninger som nævnt i dette direktiv. I visse situationer, hvor skaden for rettighedshaveren er minimal, bør der ikke være betalingspligt.

[...]

- (37) De nationale ordninger for reprografi, der måtte findes, skaber ikke store hindringer i det indre marked. Medlemsstaterne bør have mulighed for at indføre en undtagelse eller indskrænkning med hensyn til reprografi.«

4 Følgende fremgår af artikel 2 i direktiv 2001/29:

»Medlemsstaterne indfører en eneret til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent reproduktion på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form, helt eller delvis:

- a) for ophavsmænd for så vidt angår deres værker
- b) for udøvende kunstnere for så vidt angår optagelser af deres fremførelser
- c) for fremstillere af fonogrammer for så vidt angår deres fonogrammer
- d) for producenter af den første filmoptagelse for så vidt angår den originale film eller eksemplarer heraf
- e) for radio- og fjernsynsforetagender for så vidt angår optagelser af deres udsendelser, hvad enten der er tale om trådbunden eller trådløs transmission, herunder via kabel eller satellit.«

5 Artikel 5, stk. 2, i direktiv 2001/29 bestemmer:

»Medlemsstaterne kan indføre undtagelser fra eller indskrænkninger i den i artikel 2 nævnte ret til reproduktion med hensyn til:

- a) reproduktioner på papir eller lignende ved hjælp af en fotografisk teknik eller en anden proces med tilsvarende virkning, bortset fra trykte noder, forudsat at rettighedshaverne modtager en rimelig kompensation
- b) reproduktioner på ethvert medium foretaget af en fysisk person til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle, forudsat at rettighedshaverne modtager en rimelig kompensation, i forbindelse med hvilken der tages hensyn til anvendelse eller ikke-anvendelse af de i artikel 6 nævnte tekniske foranstaltninger på det pågældende værk eller den pågældende frembringelse

[...]«

6 Direktivets artikel 5, stk. 5, har følgende ordlyd:

»Undtagelser og indskrænkninger efter stk. 1, 2, 3 og 4 må kun anvendes i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af værket eller andre frembringelser og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser.«

Belgisk ret

7 Artikel 1, stk. 1, i loi du 30 juin 1994 relative au droit d'auteur et aux droits voisins (lov af 30.6.1994 om ophavsret og beslægtede rettigheder) (*Moniteur belge* af 27.7.1994, s. 19297) i den affattelse, som finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »LDA«), bestemmer:

»Ophavsmanden til et litterært eller kunstnerisk værk har eneret til at reproducere værket eller lade det reproducere, uanset på hvilken måde eller i hvilken form dette sker, det være sig direkte eller indirekte, midlertidigt eller vedvarende, helt eller delvist.

[...]«

8 LDA's artikel 22, stk. 1, bestemmer:

»Når værket er offentliggjort på lovlig vis, kan ophavsmanden ikke modsætte sig:

[...]

- 4° reproduktion af dele af eller hele artikler eller plastiske værker eller korte uddrag af andre værker på et grafisk medium eller lignende, når denne reproduktion foretages til rent private formål og ikke skader værkets normale udnyttelse
- 4^a reproduktion af dele af eller hele artikler eller plastiske værker eller korte uddrag af andre værker på et grafisk medium eller lignende, når denne reproduktion foretages med henblik på brug i undervisning eller videnskabelig forskning i et omfang, der er berettiget af det forfulgte formål uden vinding for øje og ikke skader værkets normale udnyttelse [...]
- 5° reproduktion af lyd- og videoproduktioner, der foretages og alene anvendes til familiemæssig brug.«

9 LDA's artikel 59-61 bestemmer:

»Artikel 59

Ophavsmænd til og forlæggere for værker på et grafisk medium eller lignende har ret til et vederlag for reproduktion af værkerne, herunder på de betingelser, der er fastsat i artikel 22, stk. 1, nr. 4 og 4a [...]

Vederlaget betales af fabrikanten, importøren eller erhververen inden for Fællesskabet af apparater, som giver mulighed for kopiering af beskyttede værker, når disse apparater bringes i omsætning på det nationale område.

Artikel 60

Endvidere skal der betales et forholdsmæssigt vederlag, der fastsættes efter antallet af kopier, af fysiske eller juridiske personer, der tager kopier af værker, eller i givet fald således, at disse personer friholdes for deres forpligtelse af personer, der mod betaling eller gratis stiller et reproduktionsapparat til rådighed for andre.

Artikel 61

Kongen fastsætter størrelsen af de i artikel 59 og 60 omhandlede vederlag ved kongelig anordning behandlet af Conseil des ministres [(ministerrådet)]. Det i artikel 60 omhandlede vederlag fastsættes i forhold til hver enkelt sektor.

Kongen fastsætter nærmere bestemmelser om opkrævning, fordeling og kontrol af disse vederlag samt om betalingstidspunktet herfor.

Med forbehold for internationale aftaler fordeles de i artikel 59 og 60 omhandlede vederlag ligeligt mellem ophavsmænd og forlæggere.

På de betingelser og efter de nærmere bestemmelser, som kongen fastsætter, overlades opkrævningen og fordelingen af vederlagene til et repræsentativt selskab udvalgt blandt de selskaber, der forvalter ophavsrettigheder.«

10 Størrelsen af det faste vederlag og det forholdsmæssige vederlag, som er omhandlet i LDA's artikel 59 og 60, er fastsat i artikel 2, 4, 8 og 9 i kongelig anordning af 30. oktober 1997 om vederlag til ophavsmænd og forlæggere for kopiering med henblik på privat brug eller brug i undervisningsøjemed af værker på et grafisk medium eller lignende (herefter »den kongelige anordning«). Disse artikler bestemmer:

»Artikel 2

1. Det faste vederlag, der finder anvendelse på kopimaskiner, fastsættes til:

1° [5,01] EUR for en kopimaskine, som tager mindre end 6 kopier i minuttet

2° [18,39] EUR for en kopimaskine, som tager mellem 6 og 9 kopier i minuttet

3° [60,19] EUR for en kopimaskine, som tager mellem 10 og 19 kopier i minuttet

4° [195,60] EUR for en kopimaskine, som tager mellem 20 og 39 kopier i minuttet

5° [324,33] EUR for en kopimaskine, som tager mellem 40 og 59 kopier i minuttet

6° [810,33] EUR for en kopimaskine, som tager mellem 60 og 89 kopier i minuttet

7° [1 838,98] EUR for en kopimaskine, som tager mere end 89 kopier i minuttet.

Det faste vederlag fastsættes under hensyntagen til hastigheden for sort/hvide kopier, og tilsvarende gælder for apparater, der kan foretage farvekopier.

2. Det faste vederlag, der finder anvendelse på duplikatorer og offset-maskiner til kontorbrug, fastsættes til:

1° [324,33] EUR for en duplikator

2° [810,33] EUR for en offset-maskine til kontorbrug.

[...]

Artikel 4

For apparater, som integrerer flere funktioner svarende til funktionerne for de i artikel 2 og 3 omhandlede apparater, er det faste vederlag det højeste beløb blandt de i artikel 2 og 3 fastsatte, som finder anvendelse på det integrerede apparat.

[...]

Artikel 8

Hvis skyldneren ikke samarbejder, som fastsat i artikel 10-12, fastsættes det forholdsmæssige vederlag til:

1° [0,0334] EUR pr. kopi af det beskyttede værk

2° [0,0251] EUR pr. kopi af det beskyttede værk, der er foretaget ved hjælp af apparater, som anvendes af en undervisningsinstitution eller en institution, der foretager offentligt udlån.

De i stk. 1 omhandlede beløb ganges med to for farvekopier af beskyttede værker i farver.

Artikel 9

Såfremt skyldneren har samarbejdet ved forvaltningsselskabets opkrævning af det forholdsmæssige vederlag, fastsættes vederlaget til:

1° [0,0201] EUR pr. kopi af det beskyttede værk

2° [0,0151] EUR pr. kopi af det beskyttede værk, der er foretaget ved hjælp af apparater, som anvendes af en undervisningsinstitution eller en institution, der foretager offentligt udlån.

De i stk. 1 omhandlede beløb ganges med to for farvekopier af beskyttede værker i farver.«

- 11 Det i artikel 8 og 9 omhandlede samarbejde defineres nærmere i den kongelige anordnings artikel 10-12. Artikel 10 bestemmer:

»Skyldneren anses for at have samarbejdet, når den pågældende:

- 1° har indgivet en erklæring for den relevante periode til forvaltningsselskabet i henhold til bestemmelserne i afdeling 3
- 2° har foretaget foreløbig betaling til forvaltningsselskabet på det tidspunkt, hvor erklæringen indgives til dette, af det forholdsmæssige vederlag for det antal angivne kopier af beskyttede værker gange med den relevante takst i henhold til artikel 9 og
- 3°
  - a) har fastsat antallet af kopier af beskyttede værker, der er foretaget i den relevante periode, efter fælles aftale med forvaltningsselskabet inden 200 arbejdsdage efter modtagelsen af erklæringen eller
  - b) har givet de oplysninger, der er nødvendige for udfærdigelsen af den i artikel 14 omhandlede udtalelse, når forvaltningsselskabet har anmodet om en udtalelse i henhold til denne artikel.«

- 12 I den kongelige anordnings artikel 26 bestemmes følgende:

»Stk. 1. Senest ved udgangen af det andet år, regnet fra nærværende anordnings ikrafttrædelse, og herefter hver femte år, lader forvaltningsselskabet et uafhængigt organ foretage en undersøgelse vedrørende kopiering med henblik på privat brug eller brug i undervisningsøjemed i Belgien af værker på et grafisk medium eller lignende.

Stk. 2. Denne undersøgelses formål er bl.a. at fastlægge:

- 1° antallet af anvendte apparater og deres fordeling pr. erhvervssektor
- 2° antallet af fremstillede kopier ved hjælp af disse apparater og dette antals fordeling pr. erhvervssektor
- 3° antallet af kopier af beskyttede værker på et grafisk medium eller lignende, der er fremstillet ved hjælp af disse apparater, og dette antals fordeling pr. erhvervssektor
- 4° fordelingen af antallet af kopier af beskyttede værker i forhold til de forskellige kategorier af beskyttede værker på et grafisk medium eller lignende
- 5° det budget, som skyldnerne har afsat til reproduktion med henblik på privat brug eller brug i undervisningsøjemed af værker på et grafisk medium eller lignende, samt det budget, som skyldnerne har afsat til vederlag for reprografi.

[...]«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 13 Hewlett-Packard importerer til Belgien reprografiapparater til brug for virksomheder eller til hjemmebrug, herunder »multifunktions«-apparater, hvis hovedfunktion er at udskrive dokumenter med forskellig hastighed alt efter udskrivningskvaliteten.
- 14 Reprobél er det forvaltningsselskab, som har til opgave at opkræve og fordele de beløb, der svarer til den rimelige kompensation i henhold til undtagelsen om reprografi.

- 15 Ved telefax af 16. august 2004 meddelte Reprobel Hewlett-Packard, at Reprobels salg af »multifunktions«-printere i princippet burde medføre, at der skulle betales en afgift på 49,20 EUR pr. printer.
- 16 Da afholdelsen af en række møder og en skriftveksling mellem Hewlett-Packard og Reprobel ikke førte til en aftale om den takst, der skulle anvendes på disse »multifunktions«-printere, anlagde Hewlett-Packard ved stævning af 8. marts 2010 sag mod Reprobel ved Tribunal de première instance de Bruxelles (byretten i Bruxelles). Hewlett-Packard nedlagde for det første påstand om, at det skulle fastslås, at selskabet ikke var pligtig at betale vederlag for de apparater, som det havde bragt i omsætning, eller subsidiært, at de vederlag, som det allerede havde betalt, udgjorde den rimelige kompensation, der skal betales i henhold til belgisk lovgivning som fortolket i lyset af direktiv 2001/29. Selskabet nedlagde for det andet påstand om, at Reprobel i løbet af samme år skulle tilpligtes at foretage en undersøgelse i henhold til den kongelige anordnings artikel 26, der bl.a. skulle belyse antallet af omtvistede apparater og muligheden for faktisk at anvende dem til at kopiere beskyttede værker og foretage en sammenligning af denne faktiske brug med den faktiske brug, der gøres af ethvert andet apparat, der anvendes til reproduktion af beskyttede værker, idet Reprobel i modsat fald skulle tilpligtes at betale en tvangsbøde på 10 mio. EUR.
- 17 Den 11. marts 2010 anlagde Reprobel sag mod Hewlett-Packard ved samme ret med påstand om, at denne sidstnævnte tilpligtedes at betale Reprobel et foreløbigt beløb på 1 EUR af de vederlag, som Reprobel mener at være berettiget til i henhold til den kongelige anordning.
- 18 Tribunal de première instance de Bruxelles (byretten i Bruxelles) har besluttet at forene de to sager.
- 19 Ved dom af 16. november 2012 fandt Tribunal de première instance de Bruxelles (byretten i Bruxelles), at LDA's artikel 59, stk. 1, og artikel 61, stk. 3, var uforenelige med EU-retten.
- 20 Hewlett-Packard og Reprobel appellerede denne dom til den forelæggende ret.
- 21 Cour d'appel de Bruxelles (appelretten i Bruxelles) har besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal ordene »rimelig kompensation«, der er anvendt i artikel 5, stk. 2, litra a), og artikel 5, stk. 2, litra b), i direktiv 2001/29 fortolkes forskelligt, alt efter om den reproduktion, der foretages på papir eller et lignende medium ved hjælp af en fotografisk teknik eller en anden proces med tilsvarende virkning, foretages af en hvilken som helst bruger eller foretages af en fysisk person til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle? Hvis spørgsmålet besvares bekræftende, hvilke kriterier skal denne forskellige fortolkning da bygge på?
  - 2) Skal artikel 5, stk. 2, litra a), og artikel 5, stk. 2, litra b), i direktiv 2001/29 fortolkes således, at de tillader medlemsstaterne at fastsætte den rimelige kompensation, som tilkommer rettighedshaverne, i form af:
    - a) et fast vederlag betalt af producenten, importøren eller erhververen inden for Fællesskabet af apparater, som gør det muligt at kopiere beskyttede værker, i forbindelse med, at disse apparater bringes i omsætning på det nationale område, hvis størrelse udelukkende beregnes i henhold til den hastighed, hvormed kopimaskinen kan tage et antal kopier i minuttet, uden anden forbindelse med den eventuelle skade, som rettighedshaverne lider, og
    - b) et forholdsmæssigt vederlag udelukkende fastsat ved en enhedspris ganget med det antal foretagne kopier, som er forskelligt, alt efter om skyldneren har samarbejdet i opkrævningen af dette vederlag, som opkræves hos fysiske eller juridiske personer, som tager kopier af værker, eller i givet fald, således at disse personer friholdes for deres forpligtelse, af personer, der mod betaling eller gratis stiller et reproduktionsapparat til rådighed for andre.

Såfremt svaret på dette spørgsmål er benægtende, hvilke kriterier, som er relevante og sammenhængende, skal medlemsstaterne da følge, for at kompensationen i overensstemmelse med EU-retten kan anses for rimelig, og at der indføres en rimelig balance mellem de berørte personer?

- 3) Skal artikel 5, stk. 2, litra a), og artikel 5, stk. 2, litra b), i direktiv 2001/29 fortolkes således, at de tillader medlemsstaterne at tildele halvdelen af den rimelige kompensation, som tilkommer rettighedshaverne, til [forlæggerne] for værker, som ophavsmændene har skabt, uden nogen som helst forpligtelse til, at [forlæggerne] skal lade ophavsmændene drage fordel, selv indirekte, af en del af den kompensation, som de er blevet frataget?
  - 4) Skal artikel 5, stk. 2, litra a), og artikel 5, stk. 2, litra b), i direktiv 2001/29 fortolkes således, at de tillader medlemsstaterne at iværksætte en udifferentieret ordning for opkrævning af den rimelige kompensation til rettighedshavere i form af en fast takst og et beløb for hver foretaget kopi, som forudsætningsvis, men med sikkerhed delvist dækker kopiering af [trykte noder] og ulovlige kopier?«
- 22 Ved mellemdom af 7. februar 2014 gav Cour d'appel de Bruxelles (appelretten i Bruxelles) Epson Europe BV tilladelse til at indtræde som intervenient i tvisten i hovedsagen.

Om de præjudicielle spørgsmål

Formaliteten

- 23 Repobel og den belgiske regering har bestridt, at spørgsmålene vedrørende fortolkningen af artikel 5, stk. 2, litra b), i direktiv 2001/29 kan antages til realitetsbehandling med den begrundelse, at den ønskede fortolkning savner enhver forbindelse med genstanden for tvisten i hovedsagen.
- 24 Det følger i den forbindelse af Domstolens faste retspraksis, at det inden for rammerne af samarbejdet mellem Domstolen og medlemsstaternes retter i henhold til artikel 267 TEUF udelukkende tilkommer de nationale retter, for hvilke tvisten er indbragt, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af de konkrete omstændigheder i hver sag at vurdere såvel, om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at de kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, de forelægger Domstolen. Når de stillede spørgsmål vedrører fortolkningen af EU-retten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse (dom Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, præmis 21).
- 25 Eftersom spørgsmål, der vedrører EU-retten, formodes at være relevante for afgørelsen, kan Domstolen kun afvise at træffe afgørelse om en anmodning fra en national ret, hvis det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, såfremt problemet er af hypotetisk karakter, eller såfremt Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan give en hensigtsmæssig besvarelse af de forelagte spørgsmål (dom Blanco Pérez og Chao Gómez, C-570/07 og C-571/07, EU:C:2010:300, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).
- 26 Dette gør sig imidlertid ikke gældende i det foreliggende tilfælde. Det fremgår nemlig, at den ønskede fortolkning vedrører EU-retten og, at det – i det omfang den i hovedsagen omhandlede rimelige kompensation bl.a. finder anvendelse på fysiske personer, der fremstiller reproduktioner til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle – ikke er åbenbart, at den ønskede fortolkning af artikel 5, stk. 2, litra b), i forordning nr. 2001/29 savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, eller at den er af hypotetisk karakter.
- 27 Heraf følger, at de præjudicielle spørgsmål kan antages til realitetsbehandling.

Det første spørgsmål

- 28 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), skal fortolkes således, at der for så vidt angår begrebet »rimelig kompensation«, der er anvendt i disse bestemmelser, skal foretages en sontring, alt efter om den reproduktion, der foretages på papir eller et lignende medium ved hjælp af en fotografisk teknik eller en anden proces med tilsvarende virkning, foretages af en hvilken som helst bruger eller af en fysisk person til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle.
- 29 I henhold til artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 kan medlemsstaterne indføre undtagelser fra eller indskrænkninger i retten til reproduktion med hensyn til reproduktioner på papir eller lignende ved hjælp af en fotografisk teknik eller en anden proces med tilsvarende virkning, bortset fra trykte noder, forudsat at rettighedshaverne modtager en rimelig kompensation (herefter »undtagelsen om reprografi«).
- 30 Eftersom artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 hverken præciserer, hvilke brugere undtagelsen om reprografi, som er fastsat i denne bestemmelse, er rettet mod, eller formålet med den reproduktion, der er omfattet af denne bestemmelse, eller om denne reproduktion skal være til privat brug, skal en sådan undtagelse fortolkes således, at den vedrører alle kategorier af brugere, herunder fysiske personer, og dette uafhængigt af formålet med reproduktionen, herunder reproduktioner til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle.
- 31 Artikel 5, stk. 2, litra b), i direktiv 2001/29 bestemmer for sit vedkommende, at medlemsstaterne kan fastsætte sådanne undtagelser eller indskrænkninger med hensyn til reproduktioner på ethvert medium foretaget af en fysisk person til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle, forudsat at rettighedshaverne modtager en rimelig kompensation (herefter »undtagelsen om privat kopiering«).
- 32 Idet denne bestemmelse udtrykkeligt anfører, at de reproduktioner, som den omfatter, foretages på »ethvert medium«, skal bestemmelsen fortolkes således, at den ligeledes vedrører reproduktioner, der foretages på papir eller lignende. Eftersom nævnte bestemmelse desuden ikke præciserer den omhandlede reproduktionsteknik, skal den fortolkes således, at den ikke udelukker reproduktioner, der foretages ved hjælp af en fotografisk teknik eller en anden proces med tilsvarende virkning, fra sit anvendelsesområde.
- 33 Heraf følger, at bestemmelseernes anvendelsesområder, som henholdsvis fastsætter undtagelsen om reprografi og undtagelsen om privat kopiering, delvist overlapper hinanden.
- 34 Mere konkret betyder dette, at selv om reproduktioner, der foretages af fysiske personer til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle, både kan være omfattet af undtagelsen om reprografi og undtagelsen om privatkopiering, er reproduktioner, der foretages af andre brugere end fysiske personer, ligesom reproduktioner, der foretages af fysiske personer til anden brug end privat eller til kommercielle formål, udelukkende omfattet af undtagelsen om reprografi.
- 35 Hvad angår begrebet »rimelig kompensation«, skal det indledningsvist bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at begrebet »rimelig kompensation« i henhold til artikel 5, stk. 2, litra b), i direktiv 2001/29 er et selvstændigt EU-retligt begreb, der skal fortolkes ensartet i alle de medlemsstater, der har indført en undtagelsesregel for privatkopiering (dom Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, præmis 37).
- 36 Domstolen har ligeledes fastslået, at den rimelige kompensation nødvendigvis skal beregnes på grundlag af kriteriet om den skade, der påføres ophavsmændene til de beskyttede værker. Det fremgår således af 35. og 38. betragtning til direktiv 2001/29, at udformningen og størrelsen af den rimelige

kompensation har tilknytning til den skade, der påføres ophavsmanden som følge af, at hans beskyttede værk reproduceres uden hans tilladelse. På denne baggrund skal den rimelige kompensation anses for at være en modydelse for ophavsmandens skade (jf. i denne retning dom Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, præmis 40 og 42).

- 37 Ganske vist vedrørte sagen, der gav anledning til dom Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620), specifikt artikel 5, stk. 2, litra b), i direktiv 2001/29. Domstolen har imidlertid i denne dom fortolket begrebet rimelig kompensation bl.a. på baggrund af argumenterne i 35. betragtning til dette direktiv, som gælder for samtlige undtagelser i dette direktivs artikel 5, og for hvilke der kræves en rimelig kompensation. Den retspraksis, der er fastlagt i nævnte dom, således som den er nævnt i denne doms præmis 36, skal derfor anses for ligeledes at være relevant mutadis mutandis med henblik på fortolkningen af nævnte direktivs artikel 5, stk. 2, litra a) (jf. i denne retning VG Wort m.fl., C-457/11 – C-460/11, EU:C:2013:426, præmis 73 og 77).
- 38 Denne konklusion understøttes af argumentet vedrørende det krav, som medlemsstaterne er underlagt, om deres ensartede anvendelse af undtagelserne, således som det fremgår af sidste punktum i 32. betragtning til direktiv 2001/29.
- 39 Den ensartede gennemførelse af disse undtagelser, der indbyrdes er delvist overlappende, ville nemlig ikke kunne garanteres, hvis medlemsstaterne frit kunne bestemme fastsættelsesmåden for den rimelige kompensation for reproduktioner, der er foretaget under samme omstændigheder, alene afhængigt af, om de har valgt at fastsætte enten udelukkende den ene eller den anden af disse undtagelser eller den ene eller den anden samtidigt eller efter hinanden.
- 40 Det skal på baggrund af disse forhold undersøges, om der for så vidt angår den rimelige kompensation i forbindelse med anvendelsen af undtagelsen om reprografi skal sondres mellem de reproduktioner, der af fysiske personer er foretaget til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle, og de reproduktioner, der er foretaget af andre brugere og/eller til andre formål.
- 41 Henset til den i denne doms præmis 36 nævnte retspraksis er den situation, hvor reproduktioner foretages inden for rammerne af undtagelsen om reprografi af en fysisk person til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle, i denne henseende ikke sammenlignelig med hensyn til den rimelige kompensation med den situation, hvor reproduktioner, som, selv om de også foretages inden for rammerne af undtagelsen om reprografi, foretages enten af anden bruger end en fysisk person eller til et andet formål end privat brug eller til formål, der er direkte eller indirekte kommercielle, eftersom de skader, som rettighedsindehaverne har lidt i henholdsvis den ene eller den anden af disse situationer, som udgangspunkt ikke er identiske.
- 42 Følgelig skal der inden for rammerne af undtagelsen om reprografi sondres for så vidt angår den rimelige kompensation mellem på den ene side udførelsen af reproduktioner, der foretages af fysiske personer til deres private brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle, og på den anden side udførelsen af reproduktioner, der foretages af fysiske personer, men til en anden brug end privat eller til formål, der er direkte eller indirekte kommercielle, samt udførelsen af reproduktioner, der foretages af andre kategorier af brugere.
- 43 Henset til de ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), skal fortolkes således, at der for så vidt angår begrebet »rimelig kompensation«, der er anvendt i disse bestemmelser, skal foretages en sontring, alt efter om den reproduktion, der foretages på papir eller et lignende medium ved hjælp af en fotografisk teknik eller en anden proces med tilsvarende virkning, foretages af en hvilken som helst bruger eller af en fysisk person til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle.

Det tredje spørgsmål

- 44 Med sit tredje spørgsmål, der behandles herefter, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der tillader medlemsstaten at tildele en del af den rimelige kompensation, som tilkommer rettighedshaverne, til forlæggerne for værker, som ophavsmændene har skabt, uden nogen forpligtelse for disse forlæggere til at lade ophavsmændene drage fordel, selv indirekte, af den del af den kompensation, som de er blevet frataget.
- 45 Indledningsvis bemærkes, at det fremgår af den forelæggende rets formulering, at spørgsmålet omhandler det tilfælde, hvor den udbetalte kompensation til forlæggerne forholdsmæssigt nedbringer den kompensation, som normalt ville tilfalde indehaverne af reproduktionsretten i henhold til direktiv 2001/29.
- 46 I henhold til artikel 5, stk. 1, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), er medlemsstaternes mulighed for at fastsætte de undtagelser, der er omfattet af disse bestemmelser, underlagt en betingelse om, at disse medlemsstater sikrer, at indehaverne af reproduktionsretten modtager en rimelig kompensation.
- 47 Forlæggere er imidlertid ikke anført blandt de rettighedshavere til reproduktionen, der er fastsat i artikel 2 i direktiv 2001/29.
- 48 Eftersom den rimelige kompensation, som skal betales i henhold til undtagelsen om reprografi og undtagelsen om privatkopiering, for det første, som det fremgår af denne doms præmis 36, har til formål at erstatte den skade, som rettighedshaverne har lidt som følge af reproduktionen af deres værker uden deres tilladelse, og eftersom forlæggere, for det andet, ikke er indehavere af eneretten til reproduktion som omhandlet i artikel 2 i direktiv 2001/29, påføres disse sidstnævnte ingen skade som omhandlet i disse undtagelser. De har således ikke ret til en kompensation i henhold til nævnte undtagelser, når dette ville medføre, at indehaverne af reproduktionsretten ville blive frataget hele eller en del af den rimelige kompensation, som de har ret til i henhold til disse undtagelser.
- 49 Det følger af det ovenfor anførte, at det tredje spørgsmål skal besvares med, at artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der tillader medlemsstaten at tildele en del af den rimelige kompensation, som tilkommer rettighedshaverne, til forlæggerne for værker, som ophavsmændene har skabt, uden nogen forpligtelse for disse forlæggere til at lade ophavsmændene drage fordel, selv indirekte, af den del af den kompensation, som de er blevet frataget.

Det fjerde spørgsmål

- 50 Med sit fjerde spørgsmål, der behandles herefter, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorved der indføres en udifferentieret ordning for opkrævning af den rimelige kompensation, som ligeledes omfatter reproduktion af trykte noder og forfalskede reproduktioner foretaget fra en ulovlig kilde.
- 51 Hvad for det første angår trykte noder, fremgår det udtrykkeligt af ordlyden af artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29, at trykte noder er udelukket fra anvendelsesområdet for undtagelsen om reprografi. Der skal således ikke tages hensyn til disse i forbindelse med beregningen af den rimelige kompensation inden for rammerne af denne undtagelse, herunder i tilfælde, hvor reproduktionen af de trykte noder foretages af en fysisk person til privat brug og til formål, der hverken er direkte eller indirekte kommercielle.

- 52 Henset til konstateringen i denne doms præmis 33 finder den samme konklusion i princippet anvendelse for så vidt angår undtagelsen om privatkopiering. Hvis det forholdt sig anderledes, ville medlemsstaternes samlede eller sidestillede anvendelse af undtagelsen om privatkopiering og undtagelsen om reprografi risikere at være usammenhængende, hvilket er i strid med kravet i sidste punktum i 32. betragtning til direktiv 2001/29.
- 53 I tilfælde af, at reproduktion af trykte noder blev tilladt inden for rammerne af en af disse undtagelser og forbudt inden for rammerne af den anden, ville retsstillingen i den berørte medlemsstat således være selvmodsigende og gøre det muligt at omgå forbuddet mod at tillade reproduktion af trykte noder.
- 54 Under disse omstændigheder skal udelukkelsen af trykte noder som anført i artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 ikke blot forstås som om, den har til formål at indskrænke rækkevidden for undtagelsen om reprografi, men ligeledes som en oprettelse af en speciel ordning for denne type af beskyttede frembringelser, som i princippet forbyder reproduktion af disse uden rettighedshavernes tilladelse.
- 55 Heraf følger, at artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), i princippet er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorved der indføres en udifferentieret ordning for opkrævning af den rimelige kompensation, som ligeledes omfatter kopiering af trykte noder.
- 56 Henset til sidste punktum i 35. betragtning til direktiv 2001/29 kan det dog herefter ikke udelukkes, at den ikke-tilladte reproduktion af trykte noder, som foretages inden for rammerne af undtagelsen om privatkopiering, i visse begrænsede og enkeltstående tilfælde, i tilfælde, hvor den skade, som denne reproduktion vil påføre rettighedshaverne, er minimal, vil kunne betragtes som forenelig med den specielle ordning, der er nævnt i denne doms præmis 54.
- 57 Hvad dernæst angår forfalskede reproduktioner har Domstolen allerede fastslået, at artikel 5, stk. 2, litra b), i direktiv 2001/29 skal fortolkes således, at den ikke omfatter privatkopiering, der foretages fra en ulovlig kilde (dom ACI Adam m.fl., C-435/12, EU:C:2014:254, præmis 41).
- 58 Domstolen har således fastslået, at hvis artikel 5, stk. 2, litra b), i direktiv 2001/29 skal forstås således, at selv om undtagelsen om privatkopiering ganske vist forbyder indehaverne af ophavsrettighederne at påberåbe sig deres eneret til at tillade eller forbyde reproduktioner over for personer, som foretager privatkopiering af deres værker, er den imidlertid til hinder for, at denne bestemmelse skal forstås således, at den ud over nævnte udtrykkeligt fastsatte begrænsning pålægger indehaverne af ophavsrettighederne at tolerere tilsidesættelser af deres rettigheder, som kan ledsage en privatkopiering (jf. dom ACI Adam m.fl., C-435/12, EU:C:2014:254, præmis 31).
- 59 Domstolen har ligeledes bemærket, at det fremgår af 22. betragtning til direktiv 2001/29, at målsætningen om at yde reel støtte til kulturformidling ikke må virkeliggøres ved at give afkald på en effektiv beskyttelse af rettighederne og at acceptere ulovlig handel med eller kopiering af kunstværker eller piratkopiering (dom ACI Adam m.fl., C-435/12, EU:C:2014:254, præmis 36), og at en national lovgivning, der ikke foretager en sondring med hensyn til, om den kilde, hvorfra en reproduktion til privat brug foretages, er lovlig eller ulovlig, ved dens anvendelse kan tilsidesætte visse af de betingelser, der er fastsat i artikel 5, stk. 5, i direktiv 2001/29 (dom ACI Adam m.fl., C-435/12, EU:C:2014:254, præmis 38).
- 60 En anerkendelse af, at sådanne reproduktioner kan foretages fra en ulovlig kilde, tilskynder for det første til handel med forfalskede værker eller piratkopier, hvilket nødvendigvis reducerer mængden af salg eller af andre lovlige transaktioner vedrørende beskyttede værker, hvilket er til skade for den normale udnyttelse af disse (dom ACI Adam m.fl., C-435/12, EU:C:2014:254, præmis 39).

- 61 For det andet kan anvendelsen af en sådan national lovgivning, henset til konstateringen i denne doms foregående præmis, resultere i, at indehaverne af ophavsrettighederne påføres en uberettiget skade (dom ACI Adam m.fl., C-435/12, EU:C:2014:254, præmis 40).
- 62 Disse argumenter, som Domstolen har fremført i forhold til undtagelsen om privatkopiering, kan – henset til deres karakter – fuldt ud overføres til undtagelsen om reprografi. Følgelig skal den i denne doms præmis 58-61 nævnte retspraksis betragtes som relevant i forbindelse med fortolkningen af denne sidstnævnte undtagelse.
- 63 En sådan fortolkning af undtagelsen om reprografi understøttes af den omstændighed, at undtagelsen om privatkopiering vedrører reproduktioner, der foretages på »ethvert medium«, hvad enten det er på papir eller lignende, ved hjælp af en fotografisk teknik eller en anden proces med tilsvarende virkning. Medlemsstaternes gennemførelse af disse to undtagelser risikerer imidlertid at være usammenhængende, i strid med kravet, der fremgår af sidste punktum i 32. betragtning til direktiv 2001/29, hvis undtagelsen om reprografi i modsætning til undtagelsen om privatkopiering anses for at omfatte forfalskede reproduktioner.
- 64 Det fjerde spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorved der indføres en udifferentieret ordning for opkrævning af den rimelige kompensation, som ligeledes omfatter reproduktion af trykte noder og forfalskede reproduktioner foretaget fra ulovlige kilder.

Det andet spørgsmål

- 65 Med sit andet spørgsmål, som behandles sidst, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der med henblik på finansieringen af den rimelige kompensation, som betales til rettighedshaverne, kombinerer to former for vederlag, nemlig dels et fast vederlag, der betales forud for reproduktionsaktiviteten af fabrikanten, importøren eller erhververen inden for Fællesskabet af apparater, som gør det muligt at reproducere beskyttede værker, i forbindelse med, at disse apparater bringes i omsætning på det nationale område, hvis beløb udelukkende beregnes i henhold til den hastighed, hvormed nævnte apparat kan udføre reproduktionerne, dels et forholdsmæssigt vederlag, der betales efter reproduktionsaktiviteten, og som udelukkende bestemmes af en enhedspris som multipliceres med antallet af udførte reproduktioner, som i øvrigt varierer, alt efter om skyldneren har samarbejdet ved opkrævningen af dette vederlag, hvilket i princippet er pålagt fysiske eller juridiske personer, der udfører reproduktioner af værker.
- 66 Den i hovedsagen omhandlede ordning er en kombineret vederlagsordning, som med henblik på finansieringen af den rimelige kompensation består af både et vederlag, der betales forud for reproduktionsaktiviteten, og som afhænger af den hastighed, hvormed apparatet teknisk kan udføre reproduktionerne, og et vederlag, der fastsættes efter reproduktionsaktiviteten, og som afhænger af antallet af udførte reproduktioner.
- 67 Hvad for det første angår det vederlag, der fastsættes forudgående, ønsker den forelæggende ret bl.a. oplyst, om den maksimale hastighed, hvormed et apparat kan udføre reproduktioner, udgør et relevant kriterium for fastsættelsen af en afgift, som skal svares af fabrikanterne, importørerne eller erhververne inden for Fællesskabet af apparater, som gør det muligt at reproducere beskyttede værker, i forbindelse med, at disse apparater bringes i omsætning på det nationale område.
- 68 Det skal i denne henseende indledningsvis dels bemærkes, at den rimelige kompensation som anført i denne doms præmis 36 og 37 har til formål at give indehaverne af ophavsrettighederne en passende godtgørelse for reproduktion, der er foretaget uden deres tilladelse, af beskyttede værker. Den skal

derfor anses for en modydelse for den skade, som disse rettighedshavere har lidt, og som en følge af reproduktionshandlingen. Dels skal Domstolens retspraksis vedrørende skadeskriteriet finde anvendelse i forbindelse med både undtagelsen om privatkopiering og undtagelsen om reprografi.

- 69 Heraf følger på den ene side, at den rimelige kompensation i princippet har til formål at kompensere den lidte skade som følge af reproduktioner, der rent faktisk udføres (herefter »kriteriet om den faktiske skade«), og på den anden side, at det i princippet påhviler de personer, der har foretaget reproduktionerne, at erstatte den skade, der er forbundet hermed, ved at finansiere den kompensation, der udbetales rettighedshaveren (jf. dom Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, præmis 45).
- 70 Domstolen har imidlertid anerkendt, at henset til de praktiske vanskeligheder med at identificere de private brugere og forpligte disse til at godtgøre rettighedsindehaverne den skade, de har påført dem, står det medlemsstaterne frit at indføre en afgift på privatkopiering ikke blot for de berørte brugere, men for personer, der råder over udstyr, apparater og medier til digital reproduktion, og som i den forbindelse retligt eller faktisk giver privatpersoner adgang til dette udstyr eller tilbyder disse kopieringsservice, og som kan overvælte omkostningen ved afgiften på brugerne (jf. i denne retning dom Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, præmis 46 og 48).
- 71 Det er underforestået, at beløbet på en sådan afgift, der fastsættes forudgående, ikke kan fastsættes på baggrund af kriteriet om den faktiske skade, da omfanget af skaden på det tidspunkt, hvor de omhandlede apparater bringes i omsætning på det nationale område, er ukendt. Denne afgift må således nødvendigvis være udformet som en standardsats.
- 72 I denne henseende foreligger der nemlig i forhold til de personer, som har fået de nævnte apparater stillet til rådighed, en berettiget formodning om, at de fuldt ud drager fordel af denne rådighed, dvs. at de forventes at udnytte alle de til nævnte udstyr knyttede funktioner, herunder reproduktionsfunktionen. Heraf følger, at apparaternes anvendelighed til at fremstille reproduktioner er tilstrækkelig til at begrunde afgiften for de omhandlede personer (jf. i denne retning dom Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, præmis 55 og 56).
- 73 Det kan derimod ikke udledes af den retspraksis, der er nævnt i denne doms foregående præmis, at alle personer, som får disse apparater stillet til rådighed, kan antages at udnytte apparaternes fulde tekniske reproduktionskapacitet, idet denne kapacitet svarer til det maksimale antal af reproduktioner, der teknisk set kan udføres inden for en given tidsgrænse.
- 74 Det er således ubestridt, at eftersom de forskellige kategorier af erhververe eller brugere ikke har de samme behov og ikke er underlagt de samme begrænsninger, såsom dem, der er fastsat i artikel 5, stk. 2, litra b), i direktiv 2001/29, udnytter de kun et givet apparats tekniske kapacitet i forhold til disse behov og begrænsninger.
- 75 Udnyttelsen af reproduktionsapparaternes tekniske kapacitet er navnlig forskellig afhængig af, om den omhandlede person foretager reproduktionerne til offentlig brug eller til privat brug til kommercielle eller til andre formål.
- 76 Et vederlag, hvis beløb er fastsat ved hjælp af en standardsats, og som skal betales af de personer, der stiller apparaterne til rådighed for fysiske eller juridiske personer med henblik på at fremstille reproduktioner, skal i princippet tage hensyn til denne forskel, da skadesvurderingen må forventes at medføre væsentligt forskellige resultater i forhold til de situationer, der er nævnt i denne doms foregående præmis.
- 77 Det fremgår af det ovenstående, at artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), er til hinder for et fast vederlag som det i hovedsagen omhandlede, der betales forud for reproduktionsaktiviteten af fabrikanten, importøren eller erhververen inden for

Fællesskabet i forbindelse med, at et apparat bringes i omsætning på det nationale område, i tilfælde hvor beløbet på dette vederlag udelukkende fastsættes i forhold til den hastighed, hvormed dette apparat teknisk set kan udføre reproduktionerne.

- 78 Hvad for det andet angår det efteropkrævede vederlag, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om det i henhold til EU-retten er tilladt for en medlemsstat at lade beløbet på det vederlag, som de fysiske og juridiske personer, der fremstiller reproduktioner af værker, skal betale, variere, alt efter om disse personer samarbejder ved opkrævningen af afgiften.
- 79 Som anført i denne doms præmis 36 har den rimelige kompensation i denne forbindelse til formål at kompensere for den skade, som rettighedshaverne har lidt. Den skade, som ophavsmanden har lidt, forbliver imidlertid den samme, uanset om skyldneren samarbejder ved opkrævningen af en sådan afgift.
- 80 Hvorvidt skyldneren samarbejder, kan således ikke udgøre et passende kriterium for at lade beløbet på den afgift, der har til formål efterfølgende at finansiere den rimelige kompensation, variere.
- 81 For det tredje skal det endeligt undersøges, om artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), er til hinder for en national lovgivning, hvorved der indføres en kombineret ordning, som indeholder en kumulation af et fast vederlag, der er forudbetalt, og et forholdsmæssigt vederlagt, der er fastsat efterfølgende.
- 82 I denne henseende fremgår det udtrykkeligt af den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 69, at indførelsen af en afgift, der er fastsat forud for fremstillingen af reproduktionerne, i princippet kun kan tillades som alternativ i tilfælde, hvor det er umuligt at identificere brugerne og derfor umuligt at bedømme den faktiske skade, som rettighedshaverne har lidt.
- 83 Henset til den mulighed, der er overladt medlemsstaterne, for at fastsætte finansierings- og opkrævningsmetoderne for den rimelige kompensation samt niveaet for denne kompensation, kan en ordning, der kombinerer et fast vederlag, der er fastsat forudgående, og et forholdsmæssigt vederlagt, der fastsat efterfølgende, imidlertid ikke på forhånd anses for uforenelig med artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b).
- 84 Ikke desto mindre skal en sådan ordning i sin helhed gøre det muligt at opkræve en afgift med henblik på rimelig kompensation, hvis beløb i det væsentlige svarer til den faktiske skade, som rettighedshaverne har lidt, idet det herved forudsættes, at en medlemsstat, der vælger at indføre en form for vederlag, der er fastsat efterfølgende, hvis beløb afhænger af antallet af fremstillede reproduktioner, ikke ville blive udsat for de praktiske problemer angående identifikation og bedømmelse, som er nævnt i denne doms præmis 82.
- 85 Med henblik på at opfylde den betingelse, der er nævnt i denne doms foregående præmis, skal en ordning, som kombinerer et fast vederlag, der er fastsat forudgående, og et forholdsmæssigt vederlag, der er fastsat efterfølgende som den i hovedsagen omhandlede ordning, indeholde mekanismer, herunder betalingsmekanismer, der har til formål at udligne enhver form for »overkompensation« til skade for den ene eller den anden type brugere (jf. analogt dom Amazon.com International Sales m.fl., C-521/11, EU:C:2013:515, præmis 30 og 31).
- 86 En sådan »overkompensation« er nemlig ikke forenelig med kravet i 31. betragtning til direktiv 2001/29, om at der skal opretholdes en rimelig balance mellem rettighedshaverne og brugerne af de beskyttede frembringelser.
- 87 En sådan kombineret vederlagsordning skal navnlig være forsynet med mekanismer, herunder betalingsmekanismer, som muliggør den komplementære anvendelse af kriterierne om den faktiske skade og om fastlæggelse af skaden ved hjælp af en standardsats.

88 Det følger af ovenstående betragtninger, at artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorved der indføres en ordning, der med henblik på finansieringen af den rimelige kompensation, som betales til rettighedshaverne, kombinerer to former for vederlag, nemlig dels et fast vederlag, der betales forud for reproduktionsaktiviteten af fabrikanten, importøren eller erhververen inden for Fællesskabet af apparater, som gør det muligt at reproducere beskyttede værker, i forbindelse med, at disse apparater bringes i omsætning på det nationale område, dels et forholdsmæssigt vederlag, der betales efter reproduktionsaktiviteten, og som udelukkende bestemmes af en enhedspris, der multipliceres med antallet af udførte reproduktioner, som pålægges fysiske eller juridiske personer, der udfører disse reproduktioner, i det omfang:

- det faste vederlag, der er forudbetalt, udelukkende beregnes i henhold til den hastighed, hvormed nævnte apparat kan udføre reproduktionerne
- det forholdsmæssige vederlag, der er efteropkrævet, varierer, alt efter om skyldneren har samarbejdet ved opkrævningen af dette vederlag
- den kombinerede vederlagsordning ikke er forsynet med mekanismer, herunder betalingsmekanismer, som muliggør den komplementære anvendelse af kriterierne om den faktiske skade og om fastlæggelse af skaden ved hjælp af en standardsats med hensyn til de forskellige kategorier af brugere.

Sagens omkostninger

89 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 5, stk. 2, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), skal fortolkes således, at der for så vidt angår begrebet »rimelig kompensation«, der er anvendt i disse bestemmelser, skal foretages en sontring, alt efter om den reproduktion, der foretages på papir eller et lignende medium ved hjælp af en fotografisk teknik eller en anden proces med tilsvarende virkning, foretages af en hvilken som helst bruger eller af en fysisk person til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle.**
- 2) **Artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der tillader medlemsstaten at tildele en del af den rimelige kompensation, som tilkommer rettighedshaverne, til forlæggerne for værker, som ophavsmændene har skabt, uden nogen forpligtelse for disse forlæggere til at lade ophavsmændene drage fordel, selv indirekte, af den del af den kompensation, som de er blevet frataget.**
- 3) **Artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorved der indføres en udifferentieret ordning for opkrævning af den rimelige kompensation, som ligeledes omfatter reproduktion af trykte noder, og den er til hinder for en sådan lovgivning, hvorved der indføres en udifferentieret ordning for opkrævning af den rimelige kompensation, som ligeledes omfatter forfalskede reproduktioner foretaget fra ulovlige kilder.**

- 4) Artikel 5, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/29 og dette direktivs artikel 5, stk. 2, litra b), er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorved der indføres en ordning, der med henblik på finansieringen af den rimelige kompensation, som betales til rettighedshaverne, kombinerer to former for vederlag, nemlig dels et fast vederlag, der betales forud for reproduktionsaktiviteten af fabrikanten, importøren eller erhververen inden for Fællesskabet af apparater, som gør det muligt at reproducere beskyttede værker, i forbindelse med, at disse apparater bringes i omsætning på det nationale område, dels et forholdsmæssigt vederlag, der betales efter reproduktionsaktiviteten, og som udelukkende bestemmes af en enhedspris, der multipliceres med antallet af udførte reproduktioner, som pålægges fysiske eller juridiske personer, der udfører disse reproduktioner, i det omfang:
- det faste vederlag, der er forudbetalt, udelukkende beregnes i henhold til den hastighed, hvormed nævnte apparat kan udføre reproduktionerne
  - det forholdsmæssige vederlag, der er efteropkrævet, varierer, alt efter om skyldneren har samarbejdet ved opkrævningen af dette vederlag
  - den kombinerede vederlagsordning ikke er forsynet med mekanismer, herunder betalingsmekanismer, som muliggør den komplementære anvendelse af kriterierne om den faktiske skade og om fastlæggelse af skaden ved hjælp af en standardsats med hensyn til de forskellige kategorier af brugere.

Underskrifter